

TÜRK MEDENİ KANUNU HÜKÜMLERİNE GÖRE KURULAN VAKIFLAR HAKKINDA TÜZÜK ⁽¹⁾

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 25.7.1970, No : 7/1066
Dayandığı Kanunun Tarihi : 17.2.1926, No : 743
Yayımlandığı R. Gazete Tarihi : 21.8.1970, No : 13586
Yayımlandığı Düsturun Tertibi : 5, Cildi : 9, S.: 2592

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Kapsam:

Madde 1 – (Değişik : 19/3/1982 - 8/4475 K.)

Türk Medeni Kanunu Hükümlerine göre Kurulan Vakıfların tescil tarzı, tescilin kimler tarafından yaptırılacağı, sicillerin ne suretle tutulacağı, Resmi Gazete'de yapılacak ilanın muhtevası ve ne yolla yapılacağı, Vakıf idarecilerinin yetkili mahkemece hangi hallerde işten uzaklaştırılabilecekleri, Vakıflarca hangi defterlerin tutulacağı, Vakıfların Vakıflar Genel Müdürlüğünce nasıl ve ne tarzda teftiş edilecekleri, teftişin sonuçları ve bu kanuna göre kurulmuş olsun olmasın tüm Vakıfların Vakıflar Genel Müdürlüğünce ödeyecekleri teftiş ve denetleme giderlerine katılma payları, Vakıflara Bakanlar Kurulunca vergi muaflığı tanınması ve bu muaflığın kaybı ile 903 sayılı Kanunun uygulanmasına dair diğer hususlar bu tüzük'te gösterilmiştir.

Vakıf:

Madde 2 – Vakıf, başlı başına mevcudiyeti haiz olmak üzere bir malın belli bir gayeye tahsisidir.

Vakıflar tüzel kişiliğe sahiptirler.

Bir mamelekin bütünü veya gerçekleşmiş veya gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir.

(Ek : 13/8/1991 - 91/2159 K.) Vakfın tescilinden önce, gayesini gerçekleştirecek oranda belirli malvarlığının vakıf senedinde gösterilmesi gereklidir.

İKİNCİ BÖLÜM Vakfın Kuruluşu

Kuruluş:

Madde 3 – Vakıf, noterlikçe resen düzenlenen resmi senetle veya Türk Medeni Kanununun 478 ve müteakip maddeleri gereğince vasiyet yoluyla kurulur.

Vakıf senedinin muhtevası:

Madde 4 – Vakıf senedinde, vakfın gayesi, uzuvları, bu gayeye tahsis edilen mallar ve haklar, vakfın teşkilatı, ikametgahı ve ismi gösterilir.

(1)3/12/2001 tarihli ve 4722 sayılı "Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun"un 22 nci maddesi ile; 4721 sayılı Türk Medeni Kanununda öngörülen tüzük ve yönetmeliklerin 1/1/2001 tarihinden itibaren bir yıl içinde çıkarılacağı ya da yürürlükteki tüzük ve yönetmeliklerde gerekli değişiklikler yapılacağı, bu düzenlemeler yapıncaya kadar yürürlükteki tüzük ve yönetmeliklerin Türk Medeni Kanununa aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği hükme bağlanmıştır.

Mahkeme siciline tescil:

Madde 5 – (Değişik birinci fıkra : 13/8/1991 - 91/2159 K.) Vasiyet yoluyla kurulan vakıflarda vasiyetnameyi açan sulh hakimi, resmi senetle kurulan vakıflarda resmi senedi düzenleyen noter, vasiyetnamenin veya resmi senedin bir örneğini yedi gün içerisinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne gönderir.

Resmi senetle kurulan vakıflarda vakfeden, ölmesi halinde mirasçılardan birisi tarafından tescil talebinde bulunabilir. Vakıf senedinin düzenlenmesini takip eden üç ay içinde vakfeden veya ölümü halinde mirasçı tarafından tescil talebinde bulunmamış veya vakfeden tüzel kişiliği haiz olupta bu süre içinde infisah etmiş ise vakfın tescili hususundaki başvurma Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılır.

Vasiyet yoluyla kurulan vakıflarda vakfedenin mirasçısı veya vakfeden tarafından mirası resmen idare etmekle görevlendirilmiş kişi, tescil talebinde bulunabilir. Vasiyatnamenin açılması tarihinden itibaren üç ay içinde bunlar tarafından tescil talebinde bulunulmamış ise vakfın tescili hususundaki başvurma Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılır.

Vakfın tescili hususundaki başvurular vakfedenin ikametgahı asliye mahkemesine yapılır.

Mahkeme, evrak üzerinde ve gerekirse vakfedeni ve diğer ilgilileri de dinlemek suretiyle inceleme yaparak vakfın tesciline karar verir.

Vakfın tesciline dair kararın kesinleşmesinden sonra vakıf, mahkeme nezdinde özel surette tutulan sicil defterine kaydolunur.

Bu defterde vakfedenin ve vakfın ismi, ikametgahı, uzuvları, gayesi ve bu gayeye tahsis edilen mallar ve haklar gösterilir.

Yetkili mahkemeye başvurma için gerekli masraflar, ilgili vakıftan alınmak üzere Vakıflar Genel Müdürlüğüne ödenir.

Tescile karar verilemeyecek haller:

Madde 6 – Kanuna, ahlaka ve adaba veya milli menfaatlere aykırı olan veya siyasi düşünce veya, belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayesi ile kurulmuş olan vakıfların tesciline karar verilemez.

Vakfedilmiş malların gayeye aynı olan bir vakfa tahsisi:

Madde 7 – (Değişik : 13/8/1991 - 91/2159 K.)

Yukarıdaki madde uyarınca tesciline karar verilmesine hukuksal olanak bulunmayan, ancak, her nasılsa kurulmuş ve tescil edilmiş olan vakıflarla malları gayesinin gerçekleştirilmesine yetmeyen vakıfların dağılımlarına, Vakıflar Genel Müdürlüğünün başvurusu üzerine yetkili mahkemece karar verilebilir.

Vakfeden itiraz etmedikçe veya vakıf senedinde aksine bir hüküm bulunmadıkça vakfedilmiş mallar, Vakıflar Genel Müdürlüğünün düşüncesi alınarak gayesine en yakın vakfa mahkemece tahsis olunur.

Bu hususlarda yetkili mahkeme vakfın bulunduğu yerdeki asliye mahkemesidir.

Tüzel kişilik kazanma:

Madde 8 – Mahkeme siciline tescil edilen vakıf, tescil ile tüzel kişilik kazanır.

Kararların tebliği:

Madde 9 – (Değişik 13/8/1991 - 91/2159 K.)

Mahkeme tescile ve tescil isteminin reddine ilişkin olarak verdiği kararı, senetle birlikte Vakıflar Genel Müdürlüğüne resen tebliğ eder.

Kararların temyizi:

Madde 10 – Tescile veya tescil talebinin reddine ilişkin kararlara karşı Vakıflar Genel Müdürlüğü, iki ay içinde temyiz yoluna başvurabilir.

Merkezi sicile kayıt:

Madde 11 – Tescil kararının temyiz edilmemesi veya temyiz edilen kararın Yargıtay'ca onanması halinde, Vakıflar Genel Müdürlüğü, o vakfi merkezi sicile kaydeder.

Merkezi sicilin muhtevası ve tutulma tarzı:

Madde 12 – Vakıflar Genel Müdürlüğünce tutulacak merkezi sicil defterinde her vakıf için bir sahife açılır. Bu sahidedeki özel sütunlara vakfedenin ve vakfin adı, idare sureti, temsil tarzı, vakfin ikametgahı, vakfedilen malların ve hakların nelerden ibaret olduğu, gayrimenkullerin yeri ve tapu tarih ve numaraları, vakfin gayesi, şartları, idare uzuvları ve bunlarda yapılan değişiklikler ile vakıf senedinin tarih ve numarası, tescile mütedair kararı veren mahkemenin adı ve kararın tarih ve numarası yazılır.

Tescil kararı ile vakıf senedinin örneği ve varsa diğer belgeler ayrı bir dosyada muhafaza olunur.

Sicil kayıtları ile vakıf senedi arasında bir aykırılık bulunduğu takdirde, vakıf senedinin aslına itibar edilir.

İlan:

Madde 13 – Merkezi sicile kaydedilen vakıf, Resmi Gazete ile ilan edilir. İlanda, vakfedenin ve vakfin adı, vakfin ikametgahı, tescil kararını veren mahkemenin adı ve tescil kararının tarih ve numarası, özet olarak vakfin gayesi, vakfedilen mal ve hakların nelerden ibaret olduğu, vakfedilen gayrimenkullerin yeri ve tapu tarih ve numaraları ve idare uzvunun kimlerden kurulu olduğu belirtilir.

İlan için yapılan harcamalar vakıftan alınmak üzere Vakıflar Genel Müdürlüğünce ödenir.

Vakfedilen mal ve hakların intikali:

Madde 14 – Vakfin mahkeme siciline tescili ile vakfedilen malların mülkiyeti ve haklar o vakfa intikal eder.

Gayrimenkullerin tapuya tescili:

Madde 15 – Vakfin tesciline karar veren mahkeme, kararın kesinleşmesini beklemeden gayrimenkullerin vakfedildiğine dair kayıtlarına geçici şerh verilmesi için, keyfiyeti resen ve derhal tapu idaresine bildirir. Tapu idaresince de kayıtlarına muvakkat şerh verilir.

Tescil kararının kesinleşmesinden sonra, gayrimenkullerin vakıf tüzel kişiliği adına tescili yapılmak üzere durum, mahkemece resen ve derhal tapu idaresine bildirilir ve vakıf senedinin bir örneği de birlikte gönderilir.

Tapu idaresi bu bildiri üzerine, tüzel kişilik adına tescili yapar.

Mirasçılarının ve alacaklılarının dava hakkı:

Madde 16 – Bağışlama olduğu gibi vakfedenin mirasçıları ve alacaklıları tarafından vakfa itiraz olunabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Vakfın Teşkilatı

Teşkilat:

Madde 17 – Vakfın bir idare uzvunun bulunması zorunludur. Vakfeden gerekli göreceği diğer uzuvları vakıf senesinde gösterebilir.

Vakıf senesinde vakfın uzuvları, idare sureti ve temsil tarzı yeteri derecede açık olarak gösterilmemiş ise veya sonradan imkansızlık doğarsa bu noksanlar Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından vakfedene tamamlattırılır. Vakfeden ölmüş ise veya noksanları tamamlayamayacak durumda ise veya verilen belirli sürede tamamlamazsa, Vakıflar Genel Müdürlüğü noksanların ikmalî için düşüncesi ile birlikte mahkemeye başvurur. Bu noksanlar, vakfın hükümsüzlüğünü gerektirmez.

Bu hususlarda yetkili mahkeme, vakfedenin ikametgahı asliye mahkemesidir.

İstihdam edilenlere ve işçilere yardım vakıfları:

Madde 16 – Türk Ticaret Kanununun 468 inci maddesi gereğince kurulan istihdam edilenlere ve işçilere yardım vakıfları ayrıca aşağıdaki hükümlere tabidirler:

Vakfın uzuvları, vakıftan faydalananlara, vakfın teşkilatı, faaliyeti ve mali durumu hakkında gereken bilgiyi vermek zorundadırlar. Bu zorunluluk, her yıla ait bilanço ve hesap durumu hakkındaki raporların faydalananların incelemelerine açık bulundurmak suretiyle yerine getirilir.

İstihdam edilenler ve işçiler vakfa bir aidat ödüyorlarsa, ödedikleri aidat toplamının, işverenin koymuş olduğu iştirak payı toplamına oranı hesap edilir. İstihdam edilenlerin ve işçilerin temsilcileri en az bu oranda vakfın idaresine iştirak ederler ve mümkün olduğu nispette personel arasından gösterecekleri temsilcileri kendileri seçerler.

İstihdam edilenler ve işçilerin ödemelerine tekabül ettiği nispette, kaideten vakfın mamelekinin istihdam edene karşı bir alacaktan ibaret olması, yalnız bu alacağın temin edilmiş olması halinde caizdir.

Faydalananlar, vakfa aidat ödüyorlarsa veya vakfî düzenleyen hükümler onlara edayı talep hususunda bir hak bahşetmiş ise, vakfın edalarını dava yolu ile talep edebilirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Teftiş

Teftiş makamı:

Madde 19 – Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğünün teftişine tabidir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü, teftişi, müfettişleri aracılığı ile yaptırır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi gereğince Çalışma, Maliye ve Ticaret Bakanlıklarınca müştereken vakıfların mali durumlarının teftişi sonunda düzenlenen raporların birer örneği Vakıflar Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Teftişin tarzı:

Madde 20 – Her vakfın en az iki yılda bir defa teftiş ettirilmesi zorunludur.

Vakfın idare uzuvları, teftiş sırasında istenilen her çeşit belge, kayıt ve defterleri göstermekle ve teftişi yapanın talep ettiği bilgileri vermekle yükümlüdür.

Her teftişte, vakfın bir önceki teftişinden itibaren geçen bütün işlem ve hesapları incelenerek vakıf senedindeki hükümlerin yerine getirilip getirilmediği vakfın mallarının gayeye uygun şekilde idare edilip edilmediği ve vakfın gelirlerinin gayeye uygun olarak sarf olup olmadığı araştırılır.

İşletmelere sahip olan vakıflarda, ayrıca bu işletmelerin bilançoları ile kar ve zarar hesapları ve bunların sınai, iktisadi ve ticari esas ve icaplara uygun tarzda idare edilip edilmedikleri verimli ve rasyonel bir şekilde işletilip işletilmedikleri incelenir. İşletmelerin verimleri benzeri müesseselere göre düşük ise veya zarar etmişse bunların sebepleri araştırılarak belirtilir.

Teftiş sırasında idare uzuvlarının vakfa zarar verici hareketleri olup olmadığı da araştırılır.

Teftiş sonunda yapılacak işlem:

Madde 21 – Teftiş sonunda verilen raporlar Vakıflar Genel Müdürlüğüne incelenerek;

a) Raporda vakıf idarecilerinin işten uzaklaştırılmalarını gerektiren bir sebep tesbit edilmiş ise, derhal yetkili asliye mahkemesine başvurularak, idarecilerin işten uzaklaştırılmaları,

b) Vakfın idaresine ilişkin işlemlerde düzeltilmesi gereken noktalar olduğu belirtilmiş ise, raporun bu kısmı vakıf idarecilerine tebliğ edilerek gereken düzeltmenin yapılması;

istenir.

Teftiş ve denetleme giderlerine katılma payı:

Madde 22 – (Değişik : 13/8/1991 - 91/2159 K.)

Vakıflar Genel Müdürlüğü, 903 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulmuş olsun veya olmasın bütün vakıflardan safi gelirlerinin % 5'ini teftiş ve denetleme giderlerine katılma payı olarak alır. Katılma payının yıllık tutarı şubeler hariç bir vakıf için 10.000.000,- lirayı geçemez.

Bir vakfa bağlı şubelerin her birinden safi gelirlerinin % 5'i oranında teftiş ve denetleme payı alınır. Ancak, şubelerin her biri için alınan teftiş payı 1.000.000,- lirayı geçemez.

Tüzük'ün yayımlandığı tarihi izleyen yıldan itibaren hesaplanacak teftiş payları, o yılın Devlet İstatistik Enstitüsüne yayımlanan enflasyon oranı kadar artırılır.

Vakfın safi geliri, gelirin elde edilmesi için yapılan giderlerin düşülmesinden sonra kalan miktardır.

İstihdam edilenlere ve işçilere yardım vakıflarından istihdam edilenler ve işçilerle işverenlerin vakfa ödedikleri aidat veya katılma payları, yıllık gayri safi gelirin hesabında nazara alınmaz. Ancak, bunların işletilmesinden elde edilen gelirler, gayri safi gelire dahil edilir.

Vakıfların idare organları, her yılın teftiş ve denetleme giderlerine katılma paylarını Mart ayı sonuna kadar Vakıflar Genel Müdürlüğüne ödemek zorundadırlar.

İdarecilerin işten uzaklaştırılması:

Madde 23 – Vakıf idarecileri, vakıf senedinde yazılı şartlarla, yürürlükteki kanun ve nizamlara uymak ve genel olarak basiretli bir idareci gibi hareket etmek zorundadırlar.

1 - Vakıf idarecileri:

a) Vakfın malları üzerinde mülkiyet iddiaedip de, iddiaları yetkili mahkemece tamamen veya kısmen reddedilmiş ise,

- b) Vakfın mallarını vakıf senedindeki şartlara ve vakfın gayesine aykırı olarak kullanmış ise,
- c) Vakfın gelirlerini, vakıf senedinde yazılı şartlara aykırı olarak sarf etmiş ise,
- d) Kusurlu hareketleriyle vakfa zarar vermiş ise,
- e) Yapılması mahkemenin veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün iznine bağlı olan bir işi kendiliğinden yapmış ise,
- f) Müfettiş tarafından istenilen belge, kayıt ve defterleri göstermekten veya talep edilen bilgileri vermekten kaçınmış

ise,

g) Teftiş sırasında tespit edilen noksan ve yanlışlıkların tamamlanması ve düzeltilmesi için yapılan tebligata rağmen bunları yerine getirmemiş veya yerine getirdikten sonra yine tavsiyelerine aykırı işlem yapmağa devam etmiş ise,

h) Teftiş ve denetleme masraflarına katılma paylarını süresinde ödememiş ise,

ı) Medeni hakları kullanma ehliyetini kaybetmiş veya görevini sürekli olarak yapmasına engel teşkil edecek derecede şıfası olmayan bir hastalığa veya maluliyete duçar olmuş ise,

j) **(Değişik : 13/8/1991-91/2159 K.)** Vakfeden tarafından vakıf idarecisi seçildikten sonra veya vakıf senedi hükümlerine göre vakıf idarecisi seçilmeden önce veya sonra işlediği bir suçtan dolayı ağır hapis veya taksirli suçlardan gayri suçlar için altı aydan fazla veya affa uğramış olsa bile, zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanmak, dolanlı iflas, yalan yere beyan ve kaçakçılık gibi yüz kızartıcı bir fiilden dolayı hapis cezası ile mahkum edilmiş ise,

k - **(Ek : 19/3/1982 - 8/4475 K.; Değişik : 13/8/1991 - 91/2159 K.)** Hesap özetini veya bilanço ve kar ve zarar hesaplarını zamanında vermemiş ve yazılı uyarıya rağmen bu görevi iki ay içinde yerine getirmemişse,

Vakıflar Genel Müdürlüğünün yapacağı başvuru üzerine yetkili asliye mahkemesince duruşma yapılarak görevden alınabilirler.

II - 903 sayılı Kanunla değiştirilen Türk Medeni Kanununda gösterilen yetkili merciler dışında bir kişi veya kuruluşun vakfın idaresine doğrudan doğruya veya dolaylı olarak müdahale etmesi halinde, bu müdahaleye yer veren veya göz yuman vakıf idarecileri Vakıflar Genel Müdürlüğünün yapacağı yazılı başvurma üzerine yetkili asliye mahkemesince duruşma yapılarak herhalde işten uzaklaştırılır.

III - **(Ek : 13/8/1991 - 91/2159 K.; İptal: Danıştay'ın 15/12/1995 tarihli ve E.: 1994/45, K.: 1995/1005 sayılı kararı ile.)**

İşten uzaklaştırılanların yerine yeni idareci seçimi:

Madde 24 – (Değişik : 13/8/1991 - 91/2159 K.)

Görevden alınan ve görevden uzaklaştırılan idarecilerin yerine vakıf senedine göre yenileri seçilir. Vakıf senedinde bu konuda bir hüküm yoksa Vakıflar Genel Müdürlüğünün yazılı düşüncesi alınmak suretiyle vakıf idarecileri mahkemece seçilir. Görevden alınan vakıf yöneticileri, bir daha hiç bir vakfın yönetiminde görev alamazlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

*İdare ve Gayede Değişiklik, Malların Değiştirilmesi ve İktisap Yolları**İdare şeklinin değiştirilmesi:*

Madde 25 – Vakfın mallarının muhafazası veya gayesinin devam ettirilmesi için, vakfın idare şeklinin değiştirilmesine kesin ihtiyaç hasıl olduğu takdirde, idare uzvu tarafından yetkili asliye mahkemesine başvurulur.

Mahkeme, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yazılı düşüncesini aldıktan sonra, vakfın idare şeklinin değiştirilmesine karar verebilir.

İstihdam edilenlere ve işçilere yardım vakıflarında, vakıf senedinin, faydalananların vakıftan faydalanma şartlarına ve idareye iştiraklerine dair hükümlerinde yapılacak değişiklikler, vakıf senedinde bu hususta yetkili olduğu belirtilen uzvun kararı üzerine, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yazılı düşüncesi alındıktan sonra asliye mahkemesi tarafından kararlaştırılır.

Türk Ticaret Kanununun 468 inci maddesi gereğince kurulan vakıflardan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20 nci maddesi hükümlerine tabi olan vakıfların vakıf senetlerinde yapılacak her çeşit değişiklik, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yazılı düşüncesi alındıktan ve Çalışma Bakanlığının tasdikinden sonra yetkili asliye mahkemesi tarafından kararlaştırılır.

Gayenin değiştirilmesi:

Madde 26 – Vakfın asıl gayesinin mahiyeti ve şümulü, vakfedenin vakıf senedinde belirttiği arzusuna açıktan açığa uymayacak derecede değişmiş olursa, idare uzvu veya Vakıflar Genel Müdürlüğü vakfın gayesinin değiştirilmesi için yetkili asliye mahkemesine başvurur.

Mahkemece duruşma yapılarak vakfın gayesinin değiştirilmesine karar verilebilir.

Vakfın gayesini tehlikeye koyan mükellefiyet ve şartların kaldırılması veya değiştirilmesi de aynı hükme tabidir.

*Malların değiştirilmesi:***Madde 27 – (Değişik : 13/8/1991 - 91/2159 K.)**

Geliri giderini karşılamayan veya kıymetine uygun gelir getirmeyen vakıf mallarının, vakıf senedinde aksine bir hüküm bulunsa bile, vakıf yönetiminin önerisi ve Vakıflar Genel Müdürlüğü Vakıflar Meclisinin uygun görüşünden sonra yetkili asliye mahkemesince, daha yararlı bir mal veya parayla değiştirilmesine karar verilebilir.

Gelirler ve iktisap yolları:

Madde 28 – Vakfın gelirleri ile yapılan iktisaplar veya hükmen yahut bağış yolu ile temellük edilen mal ve haklar, vakıf senedinde yazılı olanlara ilave edilerek, her takvim yılı başında Vakıflar Genel Müdürlüğüne bildirilir.

Vakıflara ait malların kamulaştırılması halinde, kamulaştırma bedeli o malın yerine kaim olur.

Kamulaştırma bedeli ile veya değiştirme suretiyle elde edilen para ile yeni bir mal alınması da 27 nci maddedeki usule tabidir.

*Tutulacak Defterler, Bilanço Düzenleme ve İlan Zorunluluğu:***Madde 29 – (Değişik : 13/8/1991 - 91/2159 K.)**

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesinin 5 nci bendi hükmü uyarınca işletme hesabı esasına göre defter tutmalarına izin verilenler dışında kalan vakıflar, bilanço esasına göre defter tutarlar. Ancak, yapıları gereği bilanço esasına göre defter tutmalarına imkan veya gerek görülmeyenlerin işletme hesabı esasına göre defter tutmalarına Vakıflar Genel Müdürlüğüne izin

verilebilir. Yeni kurulan vakıflar, tescili izleyen en geç bir yıl içinde, Vakıflar Genel Müdürlüğünce yapılacak teftişe kadar işletme hesabı esasına göre defter tutabilirler. Bakanlar Kurulunca vergi muafılığı tanınan vakıflar yalnız bilanço esasına göre defter tutarlar. Bilanço esasına veya işletme hesabı esasına göre defter tutacaklar, Vakıflar Genel Müdürlüğünce gönderilecek muhasebe hesap planına uyarlar.

Vakfın yönetim organı, her takvim yılı başında işletme hesabı esasına göre defter tutuluyorsa hesap özeti yeni yılın ilk üç ayı, bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilanço kar ve zarar hesaplarını yeni yılın ilk altı ayı içinde, uygun yerel araçlarla ilan etmek veya yayınlamak zorundadır. Hesap özeti veya bilanço ve kar zarar hesapları, Vakıflar Genel Müdürlüğüne gönderilir; bunlar özet olarak Genel Müdürlükçe ayrı bir deftere yazılır.

ALTINCI BÖLÜM

Vakfın Nihayete ermesi

Vakfın dağılması:

Madde 30 – (Değişik : 13/8/1991 - 91/2159 K.)

Gayesinin gerçekleşmesi imkansız hale gelen vakıf kendiliğinden dağılmış olur. Vakfın idare organı veya Vakıflar Genel Müdürlüğü vakfın gayesinin gerçekleşmesinin imkansız hale geldiği kanısına varırsa dilekçe ile yetkili mahkemeye başvurarak durumun mahkeme siciline tescilini ister. Yetkili mahkeme, gereğine göre, Vakıflar Genel Müdürlüğünün veya vakfın idare organının yazılı düşüncesini alarak istemi karara bağlar. Mahkeme, vakfın dağıldığı sonucuna varırsa durumu tescil eder.

Vakfın dağıtılması:

Madde 31 – Vakfın gayesi, Türk Medeni Kanununun 903 sayılı Kanunla değiştirilen 74 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmüne girdiği takdirde Vakıflar Genel Müdürlüğü, vakfın dağıtılması için yetkili asliye mahkemesine başvurmak zorundadır. Bu başvuruya üzerine mahkeme, duruşma yaparak vakfın dağıtılmasına karar verir ve siciline durumu tescil eder.

Vakfın nihayete ermesinin ilanı:

Madde 32 – Vakfın nihayete ermesi keyfiyeti merkezi sicile kaydedilir ve Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından Resmi Gazete ile ilan olunur.

Nihayete eren vakfa ait malların tahsisi:

Madde 33 – Vakfın kendiliğinden dağılması halinde, borçların tasfiyesinden arta kalan mal ve haklar, vakıf senedinde aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde Vakıflar Genel Müdürlüğünce mümkün mertebe gayece aynı olan bir vakfa intikali sağlanır.

Vakfın, gayesinin Türk Medeni Kanununun 903 sayılı Kanunla değiştirilen 74 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmüne girmesi sebebiyle dağıtılması halinde, borçların tasfiyesinden arta kalan mal ve haklar, vakıf senedinde aksine bir şart olsa dahi, mazbut vakıflar tüzel kişiliğine intikal eder.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Zilyetlikle iktisap yasağı:

Madde 34 – Vakıfların malları, tapuya kayıtlı olsun veya olmasın zilyetlik yolu ile iktisap olunamazlar.

Kamu görevi niteliğindeki işleri yapmak için kurulan vakıflarda mahfuz hisse:

Madde 35 – Gelirlerinin yarısından fazlası kamu görevi niteliğindeki işlerin yapımına bırakılarak kurulan vakıflarda mirasçılarının mahfuz hissesi Türk Medeni Kanununun 453 üncü maddesinde yazılı miktarların 1/3 ü kadardır.

Ancak, vakfın gelirinin % 20 si kendisine bırakılmış olan mahfuz hisseli mirasçı, tenkis davası açamaz.

Vakıf gelirinin % 20 sinin mahfuz hisseli mirasçılara bırakılması halinde, yalnız bunların mahfuz hisseli mirasçıları da bu gelirden faydalanabilirler. Daha sonra gelen mahfuz hisseli mirasçılar, bu gelirden faydalanamazlar.

Ancak, vakıf senedinde açık bir hüküm bulunması halinde, daha sonra gelen mahfuz hisseli mirasçılardan yardıma muhtaç olanlarına muavenet nafakası verilir.

İzin Belgesi:

Madde 36 – (Değişik : 19/3/1982 - 8/4475 K.)

Vakfın taşınmaz mallarıyla ilgili temlik tasarruflarda vakfa taşınmaz mal satınalma işlemlerinde vakıf tüzel kişiliğinin bu tasarrufları yapmaya izinli olduğuna ve temsilcilerin yetkisine dair belge, Merkezi Sicile göre Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilir.

Vergi Muafliğından Yararlanma ve Muafliğin Kaybı:

Madde 37 – (Değişik : 19/3/1982 - 8/4475 K.)

Bakanlar Kurulunca, gelirlerinin en az yüzde seksenini, nevi itibariyle genel, özel ve katma bütçeli idareler bütçeleri içinde yer alan bir hizmet veya hizmetlerin yerine getirilmesini istihdaf etmek üzere tahsisan kurulacağı kabul edilen Vakıflara, bunlara tahsis edilen miktar için vergi muaflığı tanınabilir.

Vakıf idare uzvu elde ettiği gelirlerini yönetim ve idame masraflarına ihtiyata veya vakıf mal varlığını artıracak yatırımlara sarf veya tahsise de mezundur. Ancak bu harcamalar Vakıf gelirinin üçte birini geçemez.

Bu hizmetlere tahsis edilen gelirlerin tamamının yılı içinde sarfi zorunlu değildir.

Bağışlar dışında yıllık geliri 3 milyon lirayı bulmayan ve mal varlığı 30 milyon liradan az olan vakıflara, vergi muaflığı tanınmaz. Bu miktarlar Bakanlar Kurulunca arttırılabilir.

Vakfeden, kuracağı vakfın vergi muafliğından yararlanmasını isterse, vakıf senedinin bir taslağını dilekçesine ekleyerek Maliye Bakanlığına başvurur. Maliye Bakanlığı, gerekli görürse ilgili Bakanlıkların da düşüncelerini alarak, vergi muaflığı tanınması isteğine dair görüşü ile birlikte Vakıf senedi taslağını, Bakanlar Kurulundan karar almak üzere Başbakanlığa gönderir. Vergi muaflığı tanınırsa, Maliye Bakanlığı, taslağın bir suretini, bütün sayfalarını onayarak vakfedene verir. Vakıf senedi bu taslağa uygun olarak yapılırsa, Vakıf, kuruluş işlemlerinden başlayarak vergi muafliğından yararlanır.

Yukarıdaki fıkra hükümlerine göre tanınan vergi muaflığı, kuruluş işlemlerinin altı ay içinde tamamlanmaması halinde kendiliğinden kalkar.

Vasiyet yolu ile kurulan vakıflarda, vasiyetnameyi açan sulh hakimi, vakfin vergi muaflığından yararlanabileceği kanısına varırsa, vakıf senedinin bir örneği ile Maliye Bakanlığına başvurulabileceği gibi, vakfin yöneticileri de aynı yola başvurabilirler.

Vakfin kurulmasından sonra da vergi muaflığından yararlanmak için başvurulabilir.

Bakanlar Kurulunca, 903 sayılı Kanununun 4 üncü ve bu maddenin 1. fıkrası uyarınca vergi muaflığı tanınmış vakıfların gelirlerinin yukarıda sözü edilen hükümlere uygun olarak sarf ve tahsis edilmediği Maliye Bakanlığı vergi inceleme elemanlarınca re'sen veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün duyurusu üzerine yapılan vergi incelemeleriyle tesbit edilirse, vakıf yönetiminden görüşü istenir. Bu görüşler yeterli bulunmazsa, durumun düzeltilmesi istenir. Vakıf yönetimi önerilen düzeltmeleri yapmaz ve gelecek yılda da aynı hataları tekrarlırsa, Maliye Bakanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğünün görüşünü de alarak Bakanlar Kurulundan vergi muaflığının kaldırılmasını isteyebilir. Muaflığın kaldırılmasına dair kararlar yayımı gününde yürürlüğe girer.

EK MADDE 1 – (Ek : 19/3/1982 - 8/4475 K.)

Türk Medeni Kanununu değiştiren 903 sayılı Kanuna göre kurulmuş olsun olmasın bütün vakıflar, Bankalara yatıracağı paraları Devlet Bankalarına veya Vakıflar Bankasına yatırır.

EK MADDE 2 – (Ek : 19/3/1982 - 8/4475 K.; Değişik : 21/7/1989 - 89/14322 K.)

Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan vakıfların yöneticilerinin T.C. uyuşunda olmaları esastır. Ancak, vakfa ait eğitim, bilim, sanat, tıp ve sağlık kuruluşlarının yönetim organlarında salt çoğunluk oluşturmamak şartıyla yabancı uyrukluların da görev almalarına ve vakıfların veya kuruluşlarının yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf veya kurumlarla işbirliği yapmalarına Bakanlar Kurulu'nca izin verilebilir.

EK MADDE 3 – (Ek : 19/3/1982 - 8/4475 K.; Değişik : 13/8/1991 - 91/2159 K.)

Vakıfların, yurt içinde şube, temsilcilik, irtibat bürosu veya benzeri birim açmak için Vakıflar Genel Müdürlüğünden, yurt dışında şube, temsilcilik, irtibat bürosu veya benzeri birim açmak için ise Vakıflar Genel Müdürlüğünün uygun görüşü ve Dışişleri Bakanlığının önerisi üzerine Başbakanlıktan izin almaları gereklidir. Şubelerin, temsilciliklerin, irtibat bürolarının veya birimlerin açılmasında, kapanmasında ve çalışmasında gözönünde bulundurulacak esaslar, Vakıflar Genel Müdürlüğünce çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

EK MADDE 4 – (Ek : 19/3/1982 - 8/4475 K.)

Bakanlar Kurulunca Vergi muafiyeti tanınmış vakıfların kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanabilmeleri için senetlerinde aşağıdaki hükmün yer alması gerekir:

"Türk Medeni Kanunu Hükümlerine Göre Kurulan Vakıflar Hakkındaki Tüzük'ün 37 nci maddesinde sınırlanan yönetim idare masrafları ile vakıf gelirini artırarak yatırımları ayrılacak miktarın dışında kalan vakıf gelirlerinin tümü vakfın amaçlarına tahsis veya sarf edilir."

GEÇİCİ MADDE 1 – Bu Tüzüğün yürürlüğe girmesinden önce kurulan vakıflara ait olup 903 sayılı Kanunun geçici maddesi gereğince merkezi sicile kaydı için Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilen mahkemeler nezdindeki kayıt, defter ve evrakın merkezi sicile kaydı bu Tüzük hükümlerine tabidir.

GEÇİCİ MADDE 2 – 903 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ve Türk Medeni Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra kurulmuş olan istihdam edilenlere ve işçilere yardım vakıflarının vakıf senetlerinde bu Tüzüğe aykırı hükümler varsa Tüzüğün yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay için de bunların bu Tüzük hükümlerindeki esaslar dairesinde değiştirilmesi zorunludur.

GEÇİCİ MADDE 3 – Vakıfların idare uzuvları, 1970 yılına ait teftiş ve denetleme masraflarına katılma paylarını, bu Tüzüğün yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne ödemek zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 4 – (Ek : 19/3/1982 - 8/4475 K.) Vakıflar durumlarını 31/12/1982 gününe kadar ek 1 inci madde hükmüne uydururlar.

GEÇİCİ MADDE 5 – (Ek : 19/3/1982 - 8/4475 K.) Halen uluslararası kurumlarla işbirliği yapmakta olan vakıfların Bakanlar Kurulundan izin almak üzere, tüzüğün yayım tarihinden itibaren, altı ay içinde Dışişleri Bakanlığına başvurmaları gerekir.

GEÇİCİ MADDE 6 – (Ek : 19/3/1982 - 8/4475 K.) Halen vergi muaflığından yararlanmakta olan vakıflar, ek 4 üncü maddede yer alan hükme göre senetlerinde tüzüğün yayım tarihinden itibaren altı ay içinde gerekli değişikliği yaparak notere onaylattırır ve mahkemeye başvururlar. Bu değişikliği yapmayan vakıflar vergi muaflığından yararlanamazlar.

Yürürlük :

Madde 38 – Türk Medeni Kanununun 13/7/1967 tarihli ve 903 sayılı Kanunla değiştirilen 74, 78 ve 79 uncu maddeleri ile 903 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine dayanılarak hazırlanan ve Danıştay'ca incelenmiş bulunan bu Tüzük hükümleri Resmi Gazete ile yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

Madde 39 – Bu Tüzük hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**25/7/1970 TARİH VE 7/1066 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARI İLE YÜRÜRLÜĞE
KONULAN TÜZÜĞE EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN TÜZÜKLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ
TARİHLERİNİ GÖSTEREN ÇİZELGE**

**Ek ve Değişiklik Getiren Tüzüğü
Yürürlüğe Koyan Kararnamenin**

Tarihi	Numarası	Farklı Tarihte Yürürlüğe Giren Maddeler	Yürürlüğe Giriş Tarihi
19/3/1982	8/4475	-	30/7/1982
21/7/1989	89/14322	-	2/8/1989
13/8/1991	91/2159	-	12/9/1991